

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars III. Sub Cælestino papa I. anno CCCCXXXI.

Parisiis, 1644

Exemplvm Epistolae scriptae ab eodem Cyrillo ad Acacium episcopum de capro emissario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15241

ANNO CHRISTI 431.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΕΧΕΜΠΛΥΜ ΕΠΙΣΤΟΛΑΕ ΣΧΡΑΦΕΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΩ ΑΥΤΩ ΠΡΟΣ ΑΚΑΚΙΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ, ΠΕΛ ΤΩ ΔΟΚΟΠΟΜΠΟΥ.

Stola scripta ab eodem Cyrillo ad Acacium episcopum de capro emissario.

ΤΟΙΣ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΣΗΣ ΟΣΙΟΤΗΤΟΣ ΔΕΡΠΩΣ * ΑΠΕΣΑΛΜΗΡΟΙΣ ΕΝΤΥΧΩΝ ΗΔΩΤΩ ΑΓΑΝ * ΜΟΝΟΥΧΗ ΚΥ ΠΕΦΥΕΙΣ ΗΣΣΑΖΩΜΕΛΩ. ΝΩΜΟΣ ΤΩ ΕΙΣ ΤΩΤΟ ΠΡΟΗΛΘΟΝ, ΩΣ ΤΑΧΑ ΠΟΥ ΜΗΔΕ ΑΠΕΪΝΑΙ ΔΟΚΕΪΝ. ΑΙ ΤΩ ΤΩ ΓΗΤΩΝ ΠΕΡΣΗΣΤΕΣ ΙΚΑΝΑΙ ΤΣΑΥΤΩ ΕΜΠΟΪΣΑΙ ΔΙΑΔΕΣΙΝ. ΤΑ ΕΜΑ ΜΕΡΕΝ ΕΝ ΤΟΥΤΟΙΣ ΠΕΠΕΙΣΜΑΙ ΔΕ, ΟΠΙ ΚΑΙ ΤΑ ΤΗΣ ΣΗΣ ΔΕΟΣΕΒΕΙΑΣ ΟΥΧ ΕΠΕΡΟΔΩΠΩΣ ΕΧΑ. ΕΠΕΙΔΗ ΔΕ ΜΕΛΩΣΑΙ ΚΑΤΗΞΙΩΣΑΙ, ΩΣ ΧΡΗ ΠΑΡ ΕΜΟΔ ΓΗΡΕΔΑΙ ΤΙΝΑΙ ΛΟΓΟΙΣ ΠΕΛ ΤΩ ΔΟΚΟΠΟΜΠΟΥ, ΔΕ ΩΝ ΕΣΑΙ ΚΑΤΑΦΑΝΕΣ ΤΟ ΕΣΤ ΑΠΩ ΜΥΣΗΛΟΝ, ΑΝΑΓΚΑΙΩΣ ΟΚΕΪΝΟ ΦΗΜΙ. ΤΗΣ ΣΗΣ ΑΓΧΗΝΟΙΑΣ ΔΟΚΟΧΩΝΤΩΣ ΕΧΘΥΣΙΣ ΤΟ ΔΙΜΑΔΕΣ, ΚΥ ΤΩ ΙΕΣΘΝ ΖΕΑΜΜΑΤΩΝ ΔΙΦΥΑ ΚΑΙ ΕΝ ΑΔΑΥΜΑΣΟΝ ΕΠΙΣΗΜΕΛΩ. ΠΕΛΗΘΟΝ ΜΕΡΕΝ ΙΣΤΩΣ ΤΟ ΛΕΓΕΜΑΙ Π ΤΩ ΕΤΩΟΥ ΠΕΛ ΤΩ ΖΗΤΟΥΜΕΡΩΝ. ΕΠΕΙΔΗ ΔΕ ΤΟ ΛΥΠΟΥ ΟΥΔΕΝ ΚΥ ΤΑ ΕΙΣ ΝΟΥΩ * ΙΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΩ ΕΜΟΝ ΕΙΠΕΪΝ, ΖΕΧΕΑΦΑΜΕΡ. ΟΥ ΖΩ ΑΙΝΗΑΔΕ ΤΟ ΕΠΙΤΑΧΕΩ. ΕΙ ΔΕ ΔΗ ΤΗΣ ΕΙΣ ΛΗΞΙΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΒΕΡΑΧΥ ΠΩΣ ΑΦΑΙΩΡΤΕΪΝ ΗΜΑΣ ΣΥΜΒΑΜΕΙ, ΣΥΓΓΩΜΩΝ ΕΣΟ. ΤΑ ΖΑΡ ΤΟΙ ΔΙΣ ΠΕΡΣΑΤΑ ΤΩ ΔΕΩΡΗΜΑΤΩΝ ΔΥΖΕΡΗ ΠΕΡΣ ΔΙΑΣΑΦΗΣΙΝ, ΚΑΙ ΟΥ ΡΑ ΔΙΔΩ ΕΛΕΪΝ ΤΩ ΚΑΤΑΛΗΨΙΝ ΕΧΑ. ΠΛΩ ΕΛΠΙΔΟΣ ΕΣΜΕΝ ΟΥ ΜΑΚΡΑΝ, ΩΣ ΔΙΑ ΤΩ ΤΗΣ ΣΗΣ ΔΕΟΣΕΒΕΙΑΣ ΔΥΧΩΝ ΚΥ ΠΕΡΣ ΓΕ ΤΩΤΟ ΗΜΑΣ ΚΑΤΩΔΥΝΕΪ ΧΕΙΣΤΟΣ, Ο ΔΟΚΟΑΛΥΠΩΝ ΒΑΔΕΑ ΕΝ ΟΠΟΤΟΙΣ, ΚΑΙ ΤΩΦΩΝ ΤΥΦΛΟΪΣ, ΚΑΙ ΡΗΜΑ ΔΙΔΟΥΣ, ΩΣ ΛΟΓΩ.

PERLECTIS literis, quas sanctitas tua paulo ante ad me dederat, maiorem in modum exhilaratus sum, ac propemodum complexus eas exosculatus sum. Eo namque mentis cogitatione ferebar, ut quodammodo coram adesse viderer. si quidem sincerorum amicorum salutationes eius sunt efficaciae, ut eiusmodi affectum facile pariant. Hic erat animi mei habitus: persuasum autem habeo tuam quoque pietatem non secus affectam esse. Quia vero indicandum putasti, ut nonnulla de capro emissario edisseram, per quae mysterium, quod in eo abditum latet, perspicuum euadat: illud praefari necesse est, cum prudentia tua satis polleat ingenio, & insignem admirandamque sacrarum literarum notitiam habeat, superuacaneum forsan esse, quemuis alium de hac quaestione verba facere. Attamen quia nihil prohibet ea dicere, quae mihi quoque in mentem veniunt; scripsimus quidem (neque enim recusare licebat quod abs te esset iniunctum;) verumtamen si ab exacta illa indagine nonnihil aberrauero, veniam dabis. Nam quae difficilia sunt ad contemplandum, difficulter explanantur, nec facile comprehenduntur. Bona nihilo minus spe tenemur fore ut per sanctitatis tuae

C. XXXVI.

preces Christus hac etiam in re nos dirigat, qui profunda ex tenebris reuelat, caecosque illuminat, & verbum dat, sicut scriptum est.

Concil. Tom. 6.

V u

Iob. 12. * sapientes facit, Psal. 67.

ANNO
CHRISTI
431.

Μαθη

αυτά
επι
αυτά

επι
αυτά

αυτά
επι
αυτά

αυτά
επι
αυτά

Leuit. 16.

Scribitur itaque in Leuitico de capro emissario hunc in modum: *Et sumet duos hircos, & statuet eos coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii: & imponet Aaron super duos hircos sortes, sortem unam Domino, & sortem unam emissario. & adducet Aaron hircum, super quem superuenit fors super eum Domino, & offeret pro peccato; & hircum, super quem superuenit super eum fors emissarii, statuet eum uiuentem coram Domino, ad propitiandum super eum, ut emitat eum in emissionem: dimittet eum in desertum. Et post alia: Et iugulabit hircum qui pro peccato, eum qui pro populo, ante Dominum, & inferet de sanguine eius intra uelum, & faciet sanguinem eius quemadmodum fecit sanguinem vituli, & asperget sanguinem eius super propitiatorium contra faciem propitiatorii, & expiabit sanctuarium ab immunditiis filiorum Israel, & ab iniustitiis eorum pro omnibus peccatis. Et sic faciet tabernaculo testimonii, quod extructum est intra eos in medio immunditia eorum.] Et hæc quidem de mactato capro, sanguineque suo sanctum tabernaculum sanctificante. De uiuente uero ac emissario rursum sic ait: *Et adducet caprum uiuentem; & imponet Aaron manus suas super caput hirci uiuentis, & confitebitur super ipso omnes iniquitates filiorum Israel, & omnes iniustitias eorum, & omnia peccata eorum,**

Ibid.

Γέγραπται τῶν ἐν τῷ Λεβιτικῷ καὶ περὶ τοῦ ἀποπομπαίου· καὶ λή-
ξεται ἐπὶ δύο χιμῶροις, καὶ στήσει
αὐτοὺς ἐν ἄνω κωρείου ἑξ ἑξ πύ-
ραυ τῆς σκηνῆς τοῦ μδρτυείου· καὶ
ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοῦ δύο χιμῶ-
ροις κλήρους, κλήρον ἓνα τῷ κωρείῳ,
καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ· καὶ
προσάξει Ἀαρὼν τὸν χιμῶρον, ἐφ'
ὃν ἐπιθήσει ὁ κλήρος ἐπὶ αὐτῶν τῷ κω-
ρείῳ, καὶ προσείσει περὶ ἀμδρπίας·
καὶ τὸν χιμῶρον, ἐφ' ὃν ἐπιθήσει ἐπὶ
αὐτῶν ὁ κλήρος τῶ ἀποπομπαίου, στήσει
αὐτὸν ζῶντα ἐν ἄνω κωρείου τῆς ἑξ-
λαίσεως ἐπὶ αὐτῶν· ὡς ἀποπομπαίου αὐ-
τὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν· ἀφήσει αὐτὸν
εἰς τὴν ἔρημον· καὶ μὴ ἔσται· καὶ
σφάξει τὸν χιμῶρον περὶ τῆς ἀ-
μδρπίας, ἑξ ἑξ τοῦ λαοῦ, ἐναντι
κωρείου· καὶ εἰσείσει τὸν αἵματος αὐ-
τοῦ ἐσώτηρον τῆς καθαπετάσματος·
καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτῶν, ὃν ἔσπον
ἐποίησε τὸ αἷμα τῆς μόρου· καὶ ρα-
νεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλασθῆλον
κατὰ τὸ ἑσώτηρον τῆς ἱλασθῆλου, καὶ
ἐξέλαισται τὸ ἄγιον διὰ τῆς ἀκα-
θαρσιῶν τῆς ἡμῶν Ἰσραήλ, καὶ διὰ
τῆς ἀδικημάτων αὐτῶν ἐπὶ πασῶν
τῶν ἀμδρπῶν· καὶ οὕτω ποιήσει τῇ
σκηνῇ τῆς μδρτυείου, τῇ ἐκλισμένη
ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας
αὐτῶν· καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς σφα-
ζομένου χιμῶρου, ἑξ ἑξ ἁγίου τῶ ἀ-
μαρπῆ τῶ ἀγίου σκηνῆς· περὶ δὲ γε
τῆς ζῶντος καὶ ἀφιμδρπῶν πάλιν ὡς
τῆς ζῶντος, καὶ προσάξει τὸν χιμῶρον
ζῶντα, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖ-
ρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς χιμῶ-
ρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπὶ αὐτῶν πάσας τὰς ἀνομίας τῆς ἡμῶν
Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀμδρπίας αὐτῶν·

ANNO
CHRISTI
431.* ἐξελ-
αισται

* περὶ

ANNO
CHRISTI
431.

καὶ ὁπίσθι αὐτὰς ὁπί πτω κεφαλῶν
τῆς χιμάρου τῆς ζώντος, καὶ ἔξαπο-
σελεῖ ἐν χρεὶ ἀδελφῶν ἐπίμου εἰς
πτω ἔρημον· καὶ λήψεται ὁ χιμάρου
ἐφ' ἑαυτὴν τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς πτω
ἀβατον· καὶ ἔξαποσελεῖ τὸν χιμάρου
εἰς πτω ἔρημον. Πᾶσα μὲν οὖν γραφὴ
θεοπνεύματος καὶ ὠφέλιμος· ὁ δὲ ἄν
φθέρηται διὸς, τὸτο δὴ πάντως ὅτι
καὶ σωτήριο. καὶ τοῖς μὲν οὖσιν οἷος
τε σιωπῆν τῆς ἀληθείας πτω δυνά-
μιν, τὸ τῶν κἀλλος ἕσαντα, φω-
τὸς δὴ κλει ἐνασφατῆ τῶν καὶ τῆς καὶ
Χριστὸν μυστηρίου πτω γινώσκον· τοῖς
γα μὲν ἐκ ἐρησιῶν βὲ βεληκότα τῶ
νοῦ, ἀλλ' οἷον ἐπὶ σκάζοντα τε καὶ
νηπάζοντα, τούτοις εἶεν αὐτὴ καὶ τὰ
ἔξαρτα τῆς θεωρημάτων ὑπὸ μῶ-
νον ἔδει ὅτι καὶ γραφῶν. καὶ τῶν
Φημι, τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας
γραφεῖσιν ἐκ ἀβασιανῶν ἐντυγνῶν.
ὡνήσαν γὰρ ἴσως τῆς αὐτόθι ἑνῆς,
τῶ μὲν ἕνα τῆς χιμάρου, ἢ τοῖς τῆς
σφάζων, τῶ ὁπί πάντων ἐνεμηθῆναι
καὶ πρὸς καθιέρωσιν ἐν ὑπόθεσιν· τὸν
γα μὲν ἔφρον ἁποπομπῆς ἑνῆς, καὶ
πονηρῶν, ἐ ἀκαθάρτων δαίμονι πεμ-
φθῆναι κατὰ πτω ἔρημον· καὶ τὸτο
διὰ χρεὶς ἑρῆς, καὶ ἐκ νομικοῦ διαπί-
σματος. αὐτόθεν μὲν οὖν τὸ χεῖμα
ὅτιν εὐηθῆς τε καὶ κατὰ γέλασ·
Φημι δὲ αὐτὴς τοῖς οὕτω τῶντα ἔχον
ὑπερηφῶσι· καὶ τοῖς πῶς ἐκ ἑδῆ
μᾶλλον ἐκείνο πεινοοῖν; ὁ γὰρ τοῖς
τῆς ὅλων δημιουργῆς, ὁ καὶ παντὸς
ἐπέκεινα καὶ νοῦ καὶ λόγου, καὶ
μὲν ὡν φύσις θεὸς καὶ κῶρι,
πῶς αὐτὸν ὑπέλατο κοινωνὸν ὡσπερ ἑ-
νῆς τῆς * αὐτῆς βασιλείας καὶ δόξης
τῶ ἀποστάτω εἰς δέξασθαι σατανᾶν;
Concil. Tom. 6.

Et imponet ea super caput hirci
viventis, Et emittet illum in ma-
nu hominis parati in desertum.
Et tollet hircus super seipsum ini-
quitates eorum in terram inuiam:
Et emittet hircum in desertum.]
Omnis igitur scriptura diuini-
tus inspirata utilis est. Nam
quodcumque Deus locutus fue-
rit, hoc totum non potest non
utile ac salutare esse. Equidem
his qui veritatis vim contem-
plari possunt, venustas eius vel-
ut coruscum quoddam lumen
sefe offert, mentemque ad cog-
nitionem mysterii Christi illu-
strat. Quorum vero mens non
firmiter incedit, sed quodam-
modo claudicat adhuc, & pue-
rili est sensu, talibus etiam præ-
cipuæ scripturarum specula-
tiones reprehensibiles nonnun-
quam & culpandæ videntur.
Atque hæc dico, iis quæ pie-
tas tua scripserat, non sine at-
tentione lectis. Nam aliqui ex
illis qui istic degunt, fortasse
putarunt, alterum quidem cap-
rum vel hircum Deo, qui est
super omnia, ad sacrificium ho-
stiamq; deputari; alterum vero
execrando cuiusdam & malo im-
mundoq; dæmoni in desertum
fuisse amandatum; atque hoc
ipsum per sacram manum, legis-
que decretum. Id autem ex se
omnino stultum est & ridiculū:
meritoque dixerit aliquis iis qui
huiusmodi opinione tenentur:
Cur non illud potius cogita-
tis? Nam quomodo vniuerso-
rum opifex, qui omnem men-
tem ac sermonē excedit, solus-
que est secundum naturam Deus
& Dominus, satanam aposta-
tam, regni sui ac gloriæ veluti
sociū confortemque admisisset?
V u ij

* αὐτῆς

1/a. 42.

cum per quemdam sanctorum prophetarum illum clare pronuntiare audiamus : *Gloriam meam alteri non dabo.* Quod si lex per sapientissimum Moysen præcipit , vt quæcumque offerre quis voluerit , ea soli Deo offerat : postea idem ipse qui legem hanc tulit , manifesto oraculo sanxerit , vt gloria quæ ipsi soli maxime conuenit , immundis spiritibus deferatur ; qui fieri potest , vt non suis ipse verbis contrarius manifeste deprehendatur , cum hoc ipsum quod inhiuerat , fieri iubeat ? Verum longe absurdissimum fuerit , si existimes , Deum , qui vniuersorum dominium obtinet , debiti sibi honoris & gloriæ nullam curam ducere , & aliis quoque eam velle imperitari ; cum per Moysen manifeste denuntiet : *Dominum Deum tuum adorabis , & illi soli seruietur.* rursusque : *Non erunt tibi dii alii præter me.* Quapropter diuinus quoque Moyses * supernæ diuinæque sententiæ sese conformans , his qui ex Israelitico sanguine sunt , sic dicit : *Et hæc sunt præcepta & iudicia quæ custodire debetis vt faciatis ea in terra , quam Dominus Deus patrum nostrorum sorte daturus est vobis in possessionem cunctis diebus , quibus viuetis super terram . Perditione perdetis omnia loca , quæ sorte possidebitis , in quibus coluerunt gentes deos suos , super montes excelsos , & colles , & subter omne lignum frondosum : & destruetis aras eorum , & confringetis statuas eorum , & lucos eorum excidetis , & sculptilia eorum ipsorum igni comburetis ,*

Dent. 6. & 10. & Matth. 4. Exod. 20.

* supernis diuinisque decretis fauens ,

Dent. 12.

καὶ τοὶ λέγοντος ἀκηκόαμεν ἐναργῶς δι' ἐνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν . τὴν δόξαν μου ἐγὼ οὐ δώσω . εἰ δὲ αὐτῷ καὶ μόνῳ τῷ ἑλῶμαι καθιερούω , ἀ δὴ βούλοιο τις , ὁ διὰ τῆς πανσόφου Μωϋσέως περὶ ἐταχένος νόμος , εἴτα αὐτῶς ὁ λαλήσας ὁ νόμον κατεχρησάμενος δεῖν καὶ πνεύμασι πονηροῖς τὴν αὐτῷ καὶ μόνῳ πρεπωδέσασθαι δόξαν , πῶς οὐχὶ τοῖς ἰδίῳ ἀντιτάσσεται λόγοις ; ὁ γὰρ ἀπέφησε δρᾶν , τῆτο γενέσθαι περὶ ἐταχέν . ἀλλ' ἐστὶ τῶν ἁγίων ἐκτεπωτάτων τῶν οἰεσθαι μὴ ἄλλοθεν τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ ἡμῶν τε καὶ δόξης τῶν ὅλων κατεξοισιάζοντα θεόν , ἀνάψαι δὲ καὶ ἐγὼ εἰδέλειν αὐτῷ , καὶ τοὶ σαφῶς λέγοντα διὰ Μωϋσέως . κύριον θεόν σου περὶ κεννήσας , καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις . καὶ ἐκ ἐσονται σοὶ θεοὶ ἐγὼ πηλὴ ἐμοῦ . διὰ τῆτο καὶ ὁ θεοσεβὴς Μωϋσῆς τῆς αἰῶθεν καὶ παρὰ θεοῦ ψήφοις ὡς μάλα * συμπράττειται . καὶ ἡ καὶ φησι τοῖς ἔξ ἀίματος Ἰσραὴλ . καὶ ταῦτα τὰ περὶ ἁμαρτίας , ἐ ταῦτα τὰ κρίματα , ἀ φυλάξετε ποιῆν ἵνα τῆς γῆς , ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήσῃ πῶσας τὰς ἡμέρας , ἀς ὑμεῖς ζῆτε ἵνα τῆς γῆς . ἀπωλεία δόπολετε πάντας τῶν τόποις , ἐν οἷς ἐλάτρευσαν ἐκεῖ τὰ ἔθνη τοῖς θεοῖς αὐτῶν , οἷς ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτοῖς , ἵνα τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν , καὶ ἵνα τῶν θινῶν , καὶ ἵνα τῶν δένδρου δασέων . καὶ τῶν ἀσκάλετε τῶν βωμοῦ αὐτῶν , καὶ σιωτρίψετε τὰς στήλας αὐτῶν , ἐ ἀλσῶν αὐτῶν ἐκκόψετε , καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ ἀκαθώστετε πύρι ,

ANNO CHRISTI 431.

* συμπράττειται .

ANNO CHRISTI 431.

καὶ ἀπολείτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ
 τόπου ἐκείνου. εἶτα πῶς ἠὲ εἰκός, ὅτι
 ἔξ ἀπάτης Ἑλληνικῆς πρὸς τὴν
 ἀληθείαν μεθορμίζεσθαι φῶς διὰ
 Μαυσιῶος πρὸς αἰῶντα, καὶ εἰδώ-
 λους ὁμοῦ τὰ τεύχη καὶ ἀπμπεῖαν,
 καὶ ἀναβορθεῖν βωμοὺς, ἄλση τε
 ἐκκόπην, ὡς μηδὲν τῆς ἐκείνων βδε-
 λυείας ἀπομείναι λείψανον, μερί-
 ζεσθαι πρὸς αὐτὰ πλὴν δόξαν, κατὰ
 πρῆσθι πρὸς αἰῶντα· καὶ εἰς τὴν γῆ-
 μιν ἐλθεῖν, ὡς καὶ αὐτοὺς ἐὼν ἐκ-
 νεμηθέντας ἀπὸ πρὸς ἱερουργίαν,
 θύειν αὐτοῖς ἑπιτάξαι, ἀφιέντας
 εἰς πλὴν ἔρημον ὅτι ἔσθον ἡν χμα-
 ερον; καὶ τοὶ μοροποιήσαντες μὲν ἐν
 τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰσραὴλ κατηπάτο
 σφόδρα, τῷ θεοσιῶ λέξαν Μω-
 σῆ· βιάδιζε, κατὰ βῆδι τὸ πάχος ἐν-
 πεδῆν· ἠὲ ὁμοῦσε γὰρ ὁ λαὸς σου,
 οὐδ' ἐξήγαγε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐποί-
 ησαν αὐτοῖς εἰδῶλον. καὶ μὲν ἔτι πῶς
 τελεσθῆσιν τῷ Βεελφεγορ, * ὅτι τῆς
 Μωαβιτῶν συνεπλέκοντο γυναιξί,
 * ἡσπασθῆναι -
 τῆς ἡν σωματίων ὥραις * σεσαγλυβι-
 μῆροι πρὸς ἀπόστασιν, πικρῶ ἐπαρ-
 ήσας ὁρᾶται δικλῶ. ἀπολώλασι γὰρ
 ἐκ ὀλίγοι ὅτι ἄρισθον τῆς ἐνε-
 κα τῆς αἰτίας. γῆραιτο δὲ οὐ μικρὰ
 κατὰ τῆς θείας τε καὶ ἀκαταλέκτου
 βουλῆς κατὰ ῥήσας, εἰ πεπῶνασι
 μὲν καὶ ἀπώλοντο ἕνεκα θεοῖς ἐπὶ τοῖς
 πρὸς οὐκωθήσαντες, αὐτὸς γὰρ μὲν ὁ
 πῶς ἀποστάτης ἑπιμεινίσας θεὸς γε-
 εθῶν ἀξιοδοσθαι καὶ θυσιῶν πρὸς ἑ-
 ταχε πονηρῶν καὶ ἀπικαιμῶν δὲ
 ναμν, ἠὲ ἀποπομπῶν ὀνομάσθαι,
 φαῖεν ἀν' ἴσως ἕνεκα, πλὴν ἡν ἰερεῶν
 γραμμάτων δυνάμιν τοῖς εἰς νοῦν ἔσω
 κεκρυμμένοις οὐχ ὁρῶντες ὀμμασιν.

et disperdetis nomina eorum de
 loco illo. Iam quomodo proba-
 bile sit, ut qui suos ex gentilita-
 tis errore ad veritatis lumen per
 Moysen traduci, atque ut idola
 vna cum illorum templis com-
 burerentur, nec non aræ quo-
 que eorum subuerterentur, lu-
 cique excinderentur, ne vllæ
 abominationū istarum reliquæ
 superessent præceperat; is glo-
 riam suam illis, ut modo aie-
 bam, voluerit impartiri, in eam-
 que sententiam venerit, ut ipsa
 quoque animantia sibi in sacri-
 ficium destinata, illis sacrificare
 iuberet, & alterum hircum in
 desertum emittere? Enimvero
 Israelcm, quod vitulum in des-
 erto erexisset, grauissime accu-
 savit, admirandoque Moyfi di-
 cebat: *Vade, descende cito: pec-*
cavit populus tuus, quem edu-
xisti de terra Egypti; fecerunt-
que sibi idolum. Quin & illis
 quoque qui Beelphegor initiati
 fuerant, quando cum Moabita-
 rum mulieribus miscebantur,
 formæ illarum venustate ad de-
 fectionem irreciti, non medio-
 crem intulit punitiōnem. nam
 ea de causâ non pauci ex illis in-
 terierunt. Eset porro diuina illa
 inculpataq; voluntas haud me-
 diocriter culpabilis, si postea-
 quâ illos e medio sustulerat, qui
 deos alienos adorauerant, Deus
 ipse rursus, qui suis desertori-
 bus succensuerat, prauam illam
 aduersariamque potestatem do-
 nis sacrificiisque honorari iussis-
 set: quam quidem aduersariam
 potestatem nonnulli fortasse di-
 uinarum scripturarum vim in-
 terno occultoque mentis oculo
 minime penetrantes, * emif-
 fariam nominatam esse dicent.

Exod. 32.

Num. 25.

* id est, de-
 pullorem
 malorum

Nos vero diuinis oraculis animum neque negligentem, neque segnem adhibentes, sed diligentem, & quoad eius fieri potuit vigilantem, admirandam veritatis pulcritudinem assequi enitemur.

Dicimus igitur, vniuersorum Deum, cum ad euertendum gentilium errores, qui multos deos colebant, eorumque illuminationem qui in tenebris sedebant, priscis illis legem suam per Moysen tulisset, nunquam passurum fuisse, vt ipsemet via & ostium, imo vero etiam doctor ac magister ad hoc vt impuri daemones honorarentur, existeret. Proinde si accuratius ea quae in diuinis literis abdita sunt, exquisierimus, latentem veritatem reperiemus. Ceterum inspectis legalibus vmbris, id dicamus par est, quod per quemdam prophetarum recte dictum est: *Quis sapiens, & intelliget haec? quis intelligens, & cognoscat ista? Vmbra enim habet lex futurorum bonorum, & non ipsam imaginem rerum, vt scriptum est: attamen vmbræ veritatem pariunt, etsi ipsæ omnino veritas ipsa non sint. Quare diuinus ille Moyses velamento super faciem suam posito filios Israel alloquebatur, tantum non ipso hoc facto clamans; Decretorum legalium venustatem non in exterioribus figuris, sed in interioribus occultisque speculationibus occultifque speculationibus cerni posse. Agedum igitur velamine legis ablato, depositoque operimento quod Moyfi faciem exterius adumbrat, ipsam nudam veritatem contemplemur.*

Osee 14.

Hebr. 10.

1. Cor. 3.

ἡμεῖς δὲ τοῖς θεοῖς θεασίμασιν ἐπιφύεντες τοῦ νοῦ, ἐκ ἀπειροῦ ἐράθυμον, ἀκριβῆ δὲ μάλλον καὶ καθ' ὅσον οἶόν τε φιλοζήτησιν, τῆς ἀληθείας τὸ ἀξιάγαστον κάλλος φιλοθερεῖν εὖ μάλα σπουδάσομεν.

Καὶ δὴ καὶ Φαυμν, ὡς ὁ τῆς ὅλων θεὸς ἐπ' ἀνάσσει τῆς πολυθεοῦ πλανῆς, καὶ ἐπὶ φωτισμῷ τῆς ἐν σκοτίᾳ, κατὰ χρησιμωδέστας νόμον τοῖς πάλαι διὰ Μωυσέως, ἡλέχθη δὲ οὐδαμῶς, ὁ δὲς ἡμέτεροι καὶ ἄλλοι, μάλλον δὲ καὶ διδασκαλῶς τοῦ χηλῶν ἡμεῶν ἐσὼ ἀκαθάρτοι δαίμονας. πολυθεασίμου ὡς δὲ τὰ ἐν τῆς θεοπνεύσεως γραφῆς, καὶ κρυμμένῳ βήρησιν τῶν ἀληθειῶν. πρέποι δὲ αὐτῆς τῷ νόμου σιαιῖς ἐνοχῶντας εἰπεῖν τὸ δι' ἐνὸς τῆς ἀρίων προφητῆς ὁρῶς εἰρημῶν ἡς θεός, καὶ σωθήσεται αὐτὰ; ἐσωεῖται, καὶ ἐπιγνώσεται αὐτὰ; σιαιῖ γὰρ ὁ νόμος ἐστὶ τῆς μνηόντων ἀγαθῶν, καὶ ἐκ αὐτῶν τῶν εἰκόνα τῆς προσημάτων, ὡς γέγραπται· πλὴν ὠδινούσιν αἱ σιαιῖ τῶν ἀληθειῶν, εἰ καὶ αὐτὸ οὐ πάντως εἰσὶ τὸ ἀληθές. διὰ τῆτο καὶ ὁ θεασίμος Μωυσέως κάλυμμα ἐπέθη ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ὡς ἐλάλει τε οὕτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, μονοουχὶ δὲ αὐτῷ κεκραγῶς τοῦ προσημάτων· ὅτι τῆς δι' αὐτοῦ θεασίματος τὸ κάλλος κατήδου ἡς αὐτὸ ἐν γε τοῖς ἔξω φανείσιν τύποις, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐσῶ κρυμμένοις θεωρήμασι. φέρε δὲ οὐκ ὡς ἐλθόντες τοῦ νόμου τὸ κατὰ σιαιῖ, καὶ τῆς ἔξωθεν ἐπιβλημάτων τὸ Μωυσέως πρόσωπον ἀπαλλάττοντες, γυμνῶ ἴδωμεν τῶν ἀληθειῶν.

* κατὰ μῆτα

* ἐν αὐτῶν πᾶσι τοῖς

* ἑαυτῶν * ἢ ὡς ἐλάλει

ANNO CHRISTI 431.

δύο μὲν ἄνθρωποι προσκομιθῆ-
 ναι προσέταξε, καὶ δύο γραφεῶν κλη-
 ροὺς ἐπ' αὐτοῖς. ὡς ἔχει μὲν ἕνα τῶν
 ἀνθρώπων ὀνομασθῆναι κύριον, * τὸν
 γε μὴν ἕτερον ἁποστολικόν. ἐκὼν
 ὀνόματα τοῖς κληροῦσι, κύριός τε, ἔ-
 ἁποστολικός. σημαίνεται δὲ δι' ἀμ-
 φῶν ὁ εἰς καὶ ἄλλος ὁ εἰς καὶ κύριος Ἰησοῦς
 Χριστός. καὶ ἅνα ἕτερον; ἐροῦμεν ὡς
 ἐπι, τῆ τῶν θεωρημάτων ἀκριβείᾳ
 * προσβάλλοντες. αἰετὸν πίνω, ἢ τρεῖς
 ἄνθρωποι, ἢ ἕνα ἐπιφάνης, ἢ ἕνα ἀνδρ-
 πίας τὸ θυμὸν κατὰ γὰρ τὸ νόμον δοκοῦν.
 προσβάτω μὲν γὰρ ἀφομοιοῦν τὸ δι-
 καιον πλεῖστα γὰρ ἐκ τῶν νόμων γρα-
 φῆ, ἀλλὰ δὲ τὸ φιλαυτοῦσθαι. καὶ
 διὰ τοῦτο αἰψὸν ἰσχυρὸν μὲν γὰρ ὁ
 δικαίος ἀγαθῶν τῶν εἰς ἀρετῆν.
 ἐγκαρπὸς δὲ διὰ τὸ τοῦ νοῦ ἁπλο-
 τῶς. ἐλεοφορεῖ δὲ τὸ προσβάτω
 ταῦτα τοῖς καὶ μάλ' ἐικότως προσβάτω
 παρεκκλίεται. γυναικὶ δὲ καὶ ἀκαρπῶν,
 καὶ ἀγαθῶν ἀπάσης ἐρήμω πλὴν
 τῆ πλημμελοῦσθαι ψυχῆν καὶ διδύκει
 αἰετὸν οὐκ ἀρα τῶν αὐτῶν ἀπερα-
 κτον δὲ τὸ ζῶν καὶ τῆς τῶ προσβά-
 του ἡμῶν κατόπιν ἔρχεται. διὰ τῶ-
 το ἔκ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός,
 ὅταν καθίσῃ, φησὶν, ὁ ἄλλος τῶ δὲ
 δεξιῶν ἐπὶ δεξιῶν δεξιῶν αὐτῶν, καὶ ἐπι-
 στή τὰ μὲν προσβάτω ἐκ δεξιῶν αὐτῶν,
 τὰ δὲ ἐξ ἐφ' ἄνωθεν. καὶ τοῖς
 μὲν ἐκ δεξιῶν, ἀπὸ δὲ τῶν τῆς δι-
 καιοσύνης ἔργων καρπῶν, πλὴν ἡτοι-
 μασιμῶν αὐτοῖς ἁποκαθίστησι βασι-
 λείαν, τοῖς δὲ ἐξ ἄνωθεν πῦρ ἔ-
 κείσονται, καὶ τῶν τῶ διαβόλων περ-
 πούσας ἐπίσθ' ἰσχυρῶν. ἐσφάλετο τῶ
 νῦν ὑπὲρ ἀνδρπίας ἐπιφάνης. καὶ τῶ
 μαθησῶν, τῶ νόμου λέγοντος ἐναργῶς.

Duos hircos offerri, & duas *Levit. 16.*
 sortes illis inscribi præcepit :
 voluit autem ut alter ex illis
 nominaretur dominus, alter
 vero emissarius. Nomina ita-
 que capris imposita, domi-
 nus, & emissarius. Designa-
 tur autem per utrosque vnus
 & solus Filius & Dominus Ie-
 sus Christus. Quo autem mo-
 do id ita sit, speculationis
 subtilitati, quantum fieri po-
 terit, animum adiicientes, in-
 dicabimus. Caper itaque, vel
 hircus, vel hædus, erat pro
 peccato sacrificium, si legis
 statutum spectes: siquidem sa-
 cra scriptura iustum oui, ca-
 pro vero peccatorem passim
 comparat. Cur ita? Quia cum
 iustus virtutum gloria abun-
 det, merito frugifer censetur:
 oves autem lanigeræ sunt. re-
 cte proinde illis comparantur
 iusti. At vero scelerati ani-
 mam nudam, sterilem, omni-
 que bonorum operum orna-
 mento destitutam videas. Fi-
 gura itaque eius est caper. Est
 enim animal infructuosum ac
 sterile, ouisque precio infe-
 rius. Et hanc ob causam Do-
 minus quoque noster Iesus *Math. 25.*
 Christus dicebat: *Quando se-*
debit filius hominis super sedem
maiestatis suæ, statuet oves qui-
dem a dexteris, hædos autem
a sinistris. Et his quidem, qui
 a dexteris illius erunt, tam-
 quam qui iustitiæ fructus possi-
 deant, assignaturus est paratum
 regnum: iis vero qui a sinistris
 erunt, ignem & supplicium,
 pœnamque diabolo dignam in-
 feret. Immolabatur itaque hæ-
 dus pro peccatis: quod aperte
 cognosces ex ipsa lege dicente:

Leuit. 4.

Si peccauerit princeps, & fecerit inuoluntarie unum ex omnibus mandatis Domini Dei sui quod fieri prohibetur, & peccauerit & deliquerit, & postea intellexerit peccatum suum; offeret hostiam coram Domino hircum ex capris masculum immaculatum. Dixit & ipse quoque vniuersorum Deus alicubi de his qui legale sacerdotium fuerant fortiti: Peccata populi mei comedent; hoc est, sacrificia pro peccatis oblata. Pars enim & fors sacerdotum, vt ait lex, id erat quod Domino offerebatur. Christus itaque secundum scripturas factus est hostia pro peccatis nostris: & hac etiam de causa peccatum ipse nominatur. Quare scribit sapientissimus Paulus:

Osce 4.

Deut. 18.

2. Cor. 5.

Isa. 53.

Ibid.

1. Petr. 2.

Eum, qui peccatum non nouerat, pro nobis peccatum fecit: nimirum Deus & Pater. Neque enim dicimus Christum fuisse peccatorem: absit hoc: sed hunc iustum, imo illam ipsam iustitiam (peccare enim non nouit) victimam fecit Pater pro mundi peccatis. Et cum iniquis reputatus est, cum sententiam sustinuit iniquis conuenientissimam. Cui quidem rei fidem facit Isaias diuinus propheta: Omnes, inquit ille, quasi oues errauimus, vnusquisque in via sua errauit: & Dominus tradidit eum iniquitatibus nostris; & ipse pro nobis dolet, & liuore eius sanati sumus. Scribit & sapientissimus Petrus, dicens: Quod peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum. Iis ergo qui in terris erant, fors illa impendebat, vt

εἰς δὲ ὁ ἄρχων ἀμάρτη, καὶ ποιήσῃ μίαν ἅπασάν τῆν ἐνθελάν κυρίου τῆ θεοῦ αὐτῶ, ἢ οὐ ποιηθήσετ) ἀκοσίως, καὶ ἀμάρτη, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ γνώσῃ αὐτῶ ἡ ἀμάρτία, ἡ δὲ ἡμάρτη ἐν αὐτῇ, ἡ περσοσίση τὸ δῶρον αὐτῶ χρίμαρον ὅς ἀγῶν, ἀρρεν, ἀμωμον. ἔφη δὲ που καὶ αὐτὸς ὁ ὁπὶ πάντων θεὸς * ὡς τῆν * ὅτι ἱερεῶν λαχόντων κατὰ τὸ νόμον ἀμάρτίας λαοῦ μου φάρονται. ὅτι τῶ ἰσῶρ ἀμάρτων θυματα. με εἰς γὰρ καὶ κληρῶ τοῖς ἱερεῶσι κάρπωμα * κυρίου, καὶ τὸ γεγραμμένον. * κωμῶ, γέρονε τῶν σφάγιον ὁ Χριστὸς ὑπὲρ τῆν ἀμάρτων ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς. ταύτης τε ἐνεκα τῆς ἀπίας ἀμάρτην αὐτὸν ὠνομάσαυ φαμῶν. γραφει γουὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος. ὅτι τῶ μὴ γόντα ἀμάρτιαν, ἰσῶρ ἡμῶν ἀμάρτην ἐποίησεν ὁ θεὸς καὶ πατῆρ δηλονότι. οὐ γὰρ τοῖ φαμῶν ἀμάρτων γημέσαυ Χριστὸν. μὴ γηροίτο. ἀλλ' ὄντα δίκαιον, μάλλον δὲ ἀπόχημα δικαιοσύλῃ, οὐ γὰρ οἶδε πλημμελεῖν, σφάγιον ἐποίησεν ὁ πατῆρ ἰσῶρ τῆν τῶ κόσμου πλημμελημάτων. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, ἡφον ἰσῶμείνας τῶ τοῖς ἀνόμοις περπω δεσάτιν. καὶ πτωσῆσαυ λέγων ὁ δεσπότης ὡροφῆτης Ησαίας. ὅτι πάντες ὡς πτωσῆσαυ ἐπλασθημῶν, ἕμας τῆ ὁδῶ αὐτῶ ἐπλανήθη. καὶ κύριος ὡρέδακεν αὐτὸν τὰς ἀνομίαις ἡμῶν. καὶ αὐτὸς ἰσῶρ ἡμῶν ὁδωῆσαυ. καὶ τῶ μάλωπ αὐτῶ λιμῆις ἰάθημῶν. γραφει δὲ καὶ ὁ πάνσοφος Πέτρῶ. ὅτι τὰς ἀμάρτίας λιμῶν αἰλώεγκεν ἐν τῶ σώματι αὐτῶ ὅτι τὸ ξύλον. ἰκουὶ ἐπεκρέματο μὲν τοῖς ὅτι τῆς γῆς ὁ κληρῶ, * τὸ * πῶ χερίω

ANNO CHRISTI 431.

ἡλιώη πατρῶν θανάτον, διὰ τε πλὴν
 ἐν Ἀδὰμ ἁρπάσαν, ἔτι καὶ ἐμεί-
 νου μέγιστος ἡμῶν τυραννήσαν ἀμάρ-
 τῶν. ἀλλ' ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὁ
 πολὺς εἰς ἡμερότητα καὶ φιλαδελφε-
 πῶν, γέγονε σαρξ, ἑστῆσιν ἀνθρώπος,
 σύμμορφός τε ἡμῖν τοῖς ὕψ' ἀμάρτῶν,
 καὶ ἡμῶν ὑπέστη κληῖρον. ὡς γὰρ ὁ
 πανάριστος χεράφει Γαῦλος· χερεπ
 θεοῦ ἰστέρ παντός ἐγδύσατο θανάτου,
 καὶ τῆς ἀπάντων ζωῆς διτάλλαγμα
 πλὴν ἑαυτοῦ ψυχῶν ἐποίησατο· καὶ εἰς
 ἰστέρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα πάν-
 τες διὰ ζωοποιῶν ἀγαθῶν, ἀγαθῶν τε ἔ-
 ζωοποιῶν διὰ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ,
 δικαιοῦνται τε δωρεάν τῆ παρ' αὐτοῦ
 χερεπ. ὡς γὰρ φησὶν ὁ μακάριος
 διαγγηγὴς Ἰωάννης, τὸ ἄμμα Ἰησοῦ
 Χριστοῦ κατελείπει ἡμᾶς διὰ πάσης
 ἀμαρτίας. ὄνομα δὲ οὐκ τῷ σφαλο-
 μῶν χιμῶν κέλευστος· καὶ κληροπλὴν
 ἐδέχθη πλὴν σφαλῶν· ἄγιόν τε θυμία
 καὶ ἱερὸν λῶ εἰς τύπον Χριστοῦ, οὐ δι'
 ἑαυτὸν δοποθήσας, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν,
 ὡς ἐφίλω, καὶ ἀγαθῶν πλὴν ἐκκλη-
 σίᾳ τῶ ἰδῶν ἀμαρτίας. σφάζει γὰρ τῶ
 χιμῶν, φησὶν, ὡς τῆς ἀμαρτίας,
 ὡς τῆ λαοῦ, ἐν δυνάμει κυρίου καὶ
 εἰσοίσας τῆ ἀμαρτίας αὐτοῦ ἐσώτηρον ποδ
 καὶ ἀπετάσματος, καὶ ῥυθῆ τὸ ἄμμα
 αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλασθῆλον, καὶ ἀσώσωπον
 τῆ ἱλασθῆλου, καὶ ἔξῃλασται τὸ ἄγιον
 διὰ τῆ ἀκαθαρσιῶν τῆ ἡμῶν Ἰσραήλ,
 καὶ διὰ τῆ ἀδικημάτων αὐτῶν ὡς
 πασῶν τῆ ἀμάρτων αὐτῶν· καὶ οὐ-
 τῶ πησῶ τῆ σελῆ τῆ μάρτυρου,
 τῆ ἐκλεισμένη ἐν αὐτοῖς, ἐν μέσῳ τῆς
 ἀκαθαρσίας αὐτῶν. εἰσῆλθε γὰρ ὁ
 Χριστὸς εἰς τὰ ἄγια τῆ ἁγίων, οὐ
 δι' ἀμαρτίας τῶν καὶ μύλων,
 Concil. Tom. 6.

mori necesse esset; idque tum
 propter transgressionem in A-
 dam, tum propter peccatum, *Rom. 5.*
 quod ab eo ad nos usque tyran-
 nidem suam extendebat. Ve-
 rum Dei Patris Verbum, lar-
 gum ad benignitatem atque
 clementiam, factum est caro,
 hoc est, homo nobis peccato
 obnoxiiis conformis; & sortem
 nostram subiit. Nam, ut opti-
 mus Paulus scribit: *Gratia Dei* *Hebr. 2.*
pro omnibus gustavit mortem.
suamque animam pro omnium
vita redemptionem dedit. Sed
& vnus quoque pro omnibus *Rom. 5.*
mortuus est, ut omnes Deo vi-
uamus, sanctificati & viuificati
per sanguinem eius; iustificati *Rom. 3.*
etiam gratis per gratiam ipsius.
 Nam & beatus euangelista Io-
 annes scribit: *Iesu Christi san-* *1. Ioan. 1.*
guis ab omnibus peccatis nos e-
mundat. Nomen itaque capro
 immolato erat, dominus; sor-
 teque mactabatur, & sancta e-
 rat sacraque victima in typum
 Christi, qui non pro seipso,
 sed, ut dixi, pro nobis mor-
 tuus est, sanguineque suo ec-
 clesiam sanctificauit. *Ματα-* *Leuit. 16.*
bit, inquit, hircum pro peccato,
eum qui pro populo, ante Domi-
num: & inferet de sanguine eius
intra velum, & asperget san-
guinem eius super propitiato-
rium, contra faciem propitiato-
rii, & expiabit sanctuarium ab
immunditiis filiorum Israel, &
ab iniustitiis eorum, pro omni-
buss peccatis eorum. Et sic faciet
tabernaculo testimonii, quod ex-
structum est inter eos, in medio *Hebr. 9.*
immunditiæ eorum.] Ingres-
 sus est enim Christus in san-
 cta sanctorum non per sangui-
 nem hircorum aut vitulorum,
 X x

sed per proprium sanguinem ,
 æterna redemptione inuenta ,
 & sanctificans , vt dixi , verius
 illud tabernaculum , hoc est
 ecclesiam , & omnes quotquot
 sunt in ipsa . Scribit igitur bea-
 tus Paulus alicubi : Propter
 quod & Jesus , vt sanctificaret
 per suum sanguinem populum ,
 extra portam passus est . Et alibi
 rursum : Estote ergo imitatores
 Dei , sicut filii carissimi : &
 ambulate in dilectione , sicut &
 Christus dilexit nos , & tradi-
 dit semetipsum pro nobis oblatio-
 nem & hostiam in odorem sua-
 nitatis . Considerandum est igitur
 in capro immolato Emma-
 nuelem subiisse mortem secun-
 dum carnem , sed hoc ad mor-
 tis peccatique destructionem .
 Erat enim inter mortuos liber ,
 hoc est neque a peccato victus ,
 neque mortis sententiæ , sicut
 nos , obnoxius . In altero quo-
 que , hoc est , in viuo ac dimisso
 hirco eundem spectemus , dum
 in eo quod secundum humanam
 naturam patitur , non patitur se-
 cundum diuinam ; & dum carne
 moritur , mortis victor euadit :
 neque , secundum Iudæorum a-
 mentiam : nobiscum in monu-
 mento remansit , neque vna cum
 aliis intra inferni portas deten-
 tus fuit . Nam , vt discipulus il-
 lius asserit , non derelicta est in in-
 ferno anima eius , neque caro eius
 vidit corruptionem . Reuixit enim
 spoliatis inferis ; & iis qui vineti
 detinebantur dixit : Exite ; &
 iis qui in tenebris erant , Reuela-
 mini : & ad supernum caelestem-
 que Patrem , locum utique ho-
 minibus inaccessum , abscessit ;
 peccatis nostris in se susceptis ,
 & propitiatio pro illis existens .

Hebr. 13.

Ephes. 5.

Psal. 87.

Act. 2. ex
 Psal. 15.

Isa. 49.

διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, αἰώνιαν λύ-
 τρωσιν διεσώμενος, καὶ ἀγιάζων, ὡς
 ἐφω, πλὴν ἀληθεστέρου σκηνώ, τυ-
 πέσι πλὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἅπαντας δὲ
 ἐστὶ ἐν αὐτῇ. γράφει οὖν ὁ θεαπόσιος
 Παῦλος ποτὲ μὲν ὅτι διὸ καὶ Ἰησοῦς,
 ἵνα ἀγάσῃ τὸ ἰδίῳ αἵματι τὸ λαόν,
 ἐξω τῆς πόλεως ἔπαυε· ποτὲ δὲ πά-
 λιν· γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς
 τέκνα ἀγαπητὰ, καὶ πεπατηῖτε ἐν
 ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγά-
 πησεν ἡμᾶς, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν
 ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν,
 εἰς ὄσμην βωδίας. ἀσχητόν δὲ οὖν
 ἐν τῷ σφαγῆν χυθῶν χυθόμενον
 μὲν ἐν θανάτῳ σαρκὸς τῷ Εμμα-
 νουήλ, πλὴν ὅτι λύσι θανάτου καὶ
 ἀμδρπίας. ἡ γὰρ ἐν νεκροῖς ἐλθί-
 δερ· τυτέσιν, ἀτάλωτος ἀμδρ-
 πίας, καὶ ἐκ ἐνοχος μὲν ἡμῶν τῇ τῆ
 θανάτου δίκῃ. ἰδόμενον αὐτὸν ἐν τῷ
 ἐστῶ χυθῶν τῷ ζῶντι καὶ ἀφιε-
 μένῳ, καὶ ἐν τῷ παιδεῖν ἀνθεσπί-
 νως, μὴ πάροντα δεικῶς· καὶ ἐν τῷ
 πεθανῆσαι σαρκί, θανάτου κρείττονα·
 καὶ οὐ κατὰ πλὴν Ἰουδαίων δότονοιδον
 δότομείναντα μὲν ἡμῶν ἐν μνήματι,
 καὶ κάπρον γερονότα τῆς ἀδου πό-
 λαις τοῖς ἀλλοῖς ὁμοδ. ὡς γὰρ ὁ αὐ-
 ποδ φησι μαθητῆς· οὐτε ἐγκατελεί-
 φθη εἰς ἀδου ἐ ψυχῇ αὐτῶ, οὐτε ἐ
 σαρκί αὐτῶ· οἶδε διαφθορῶ· ἀνέβίω
 γὰρ συλῶσας τῷ ἀδου, καὶ τοῖς
 ἐν δεσμοῖς εἰπόν· Ὑέλθετε· καὶ
 τοῖς ἐν τῷ σκότει· ἀνακαλύφθητε·
 καὶ πρὸς τῷ δῶν καὶ ἐν τοῖς οὐρα-
 νοῖς πατέρα, καὶ εἰς τῷ ἀνθεσποῖς
 ἄβατον· ἀνεπήδησε χώρον, αὐτὸς ἐφ'
 ἑαυτῶ τῆς ἀμδρπίας ἡμῶν ἀναλαβῶν,
 καὶ ἰλασμός ὑπάρχων πρὸς αὐτῶν.

* ἀπὸ μνη

ANNO
CHRISTI
431.

γράφει γουὸ θεασάσθαι Ἰωάννης
τοῖς εἰς αὐτὸν πεβύσασιν· τεκνία,
ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρ-
τανῆτε· καὶ ἐάν τις δι' ἀμάρτην, ἁρ-
κλητὸν ἔχοντι πρὸς Θ πατέρα Ἰη-
σοῦ Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἰλα-
σμός ἐστι πρὸς τῆν ἀμάρτην ἡμῶν·
οὐ πρὸς τῆν ἡμετέραν δὲ μόνον, ἀλλ-
ὰ καὶ πρὸς τὴν ὅλου κόσμου. οἶμαι
δὲ δεῖν, καὶ αὐτὴν ποιήσασθαι πρὸς
παράδεισον τῆν νομικῶν γραμμάτων
εἰς ἀνάμνησιν τοῖς ἀκροατοῦσι. ἔχ-
ει δὲ οὕτω· καὶ προσάξει Θ χίμα-
ρον Θ ζῶντα, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν
ταῖς χεῖρας αὐτῷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
τοῦ χιμῶρος τοῦ ζῶντος· καὶ ἔξα-
γορεύσει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἀνομίας
τῆν ἡμῶν Ἰσραὴλ, καὶ πάσας τὰς ἀ-
δικίας αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀμάρ-
τίας αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτῷ ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν τὸ χιμῶρον τοῦ ζῶν-
τος· καὶ ἔξαποσελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώ-
που ἐποίμου εἰς πρὸς ἔρημον. ἄρει
δὲ οὕτω, ὅπως καὶ τοὶ τῆν πρὸς τοῦ
σφαγγίτου χιμῶρος, ζῶντα πλειστα-
χὸς Θ ἔτηρον ὀνομάζει· ἡ γὰρ, ὡς
ἔφην, ἐν ἀμφῶν γραφομένων εἰς
καὶ μόνος ἦος καὶ κῆρι Θ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὡς ἐν πάσῃ σαρκὸς ἰδίας,
καὶ ἔξω πάσῃ· ὡς ἐν θανάτῳ, καὶ
ὑπὲρ θανάτου. ἔφη γὰρ ὁ τῆν θεοῦ
λόγος καὶ γθοιμῆς θανάτου τῆς ἀγίας
σαρκὸς αὐτῆς, καὶ μεμνημένην ἀπαθείας·
καὶ τοὶ τοῦ ἰδίου σώματος τὸ πάθος
οἰκειομένης, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνα-
φέρειν αὐτό. ἴδιον δὲ αὐτῆς πρὸς τὸ
βαθὺ, ἔμμεγα μυστήριον καὶ ἐπρόδ-
πως ἡμῖν γραφομένον ἐν τῷ Λευιτι-
κῷ. μεμολυσμένον γὰρ ἀποφαίνει
 Θ λεπρόν ὁ διὰ Μωϋσέως νόμος·

Concil. Tom. 6.

Scribit enim beatus Ioannes his
qui in illum credebant: *Filioli*
mei haec scribo vobis, ut non pec-
cetis. Sed & si quis peccauerit,
aduocatum habemus apud Pa-
trē, Jesum Christum iustum,
& ipse est propitiatio pro pecca-
tis nostris: non pro nostris autem
tantum, sed etiam pro totius mun-
di. Arbitror autem non abs-
re fore, si & de legalibus quo-
que scripturis commonefacien-
di auditoris gratia nonnulla
hic repetam. Habent autem ad
hunc modum: *Et adducet hir-*
cum uiuentem; & imponet Aa-
ron manus suas super caput hirci
uiuentis, & confitebitur super
ipso omnes iniquitates filiorum
Israel, & omnes iniustitias eo-
rum, & omnia peccata eorum:
& imponet ea super caput hirci
uiuentis, & emittet eum in ma-
nu hominis ad hoc parati in so-
litudinem. Vide igitur quo pa-
cto etiam priore hirci maeta-
to, alterum subinde viuum ap-
pelle. Erat enim, ut iam dixi,
in utroque vnus & solus Filius
& Dominus Iesus Christus ad-
umbratus; ut qui, licet secun-
dum propriam carnem pate-
retur, tamen extra omnem pas-
sionem ageret: ut morti subie-
ctus, & supra mortem. Viuebat
enim Dei Verbum etiam in-
terea dum sancta illius caro
mortem gustabat: manebat-
que impatibile, quamuis pro-
prium corporis passionem pro-
prium in se transferret. Vide-
re est autem magnum hoc
profundumque mysterium &
alia quoque figura in Leuitico
nobis delineatum. Lex enim
per Moysen data leprosum
esse immundum pronuntiat:

Xx ij

& tamquam pollutum a castris excludit. Quod si morbum cessare contigerit, tunc demum admitti iubet. Et quidem ait: *Lex leprosi sic habet: Quacumque die mundatus fuerit, adducetur ad sacerdotem. & egredietur sacerdos extra castra, & inspiciet eum, & ecce sanatur tectus lepra a leproso, & praecepit sacerdos & sument ei qui purificatur, duos passeris vivos mundos; & praecepit sacerdos, & unum ex passeribus immolabunt in vase fictili super aquam viuentem; alterum autem viuum sumet, ac tinget in sanguine passeris immolati super aquam viuum; & asperget illum qui mundatus est a lepra, septies, & mundus erit. Et dimittet passerem viuum in agrum.]* Duae itaque sunt auiculae inculatae, hoc est munda, nullumque habentes reprehendendum vitium iuxta inquam legis statuta; & altera quidem macabatur super aquam viuum, altera vero a caede libera, deinde tincta sanguine super aquam viuum occisa, ad exemplum hirci in solitudinem dimittebatur. Et hic rursus typus magnum illud venerandumque Saluatoris nostri mysterium nobis indicat. Venerat enim Verbum e supernis, hoc est, ex Patre & e caelo: quare recte admodum volucris comparatur. Descendit autem per carnis dispensationem ad nostram similitudinem, & formam serui accepit: verumtamen & hoc quoque pacto e supernis est. Disserite namque ad Iudaeos dixit:

ἐκπέμπεται δὲ πρὸς τὰς πόλεις ἐμβολῆς ὡς ἀκάθαρτον. εἰ δὲ συμβαῖν κατὰ λωφῆσιν τὸ πάθος, τότε δὴ τότε παράδεικτον γινέσθαι καλεῖται. καὶ δὴ ἔφησιν· ὅτι ὁ νόμος τῆς λεπτοῦς ἢ αὐτὴ ἡμέρα καθαρεύει, καὶ προσελθόντων πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεύς ἐξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδὼν ἵαται ἐπὶ τῆς λέπρας ἀπὸ τῆς λεπτοῦς. καὶ προσάξει ὁ ἱερεύς, καὶ λήψονται τῶν * κεκαθαρμένων δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρά· καὶ προσάξει ὁ ἱερεύς, καὶ σφάξοισι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὡς φάκιον * ἐφ' ὕδατι ζῶντι· ἔτι τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήψεται αὐτὸ, καὶ βάψα εἰς τὸ αἷμα τῶν ὀρνιθίων τῆς σφαχίτος ἐφ' ὕδατι ζῶντι· καὶ περιέρρανεῖ ἐπὶ τῆς καθαρῶν ἀπὸ τῆς λέπρας ἐπίαις, καὶ καθαρός ἔσται. καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον. Δύο μὲν οὖν τὰ πτερόδια, καὶ ἀκίβδηλα, τυτέστι καθαρά, καὶ μηδεμίαν ἔχοντα διαβολῶν, πτερὰ ἀπὸ τοῦ νόμου φημί. καὶ τὸ μὲν ἐν ἐσφάξετο ἐφ' ὕδατι ζῶντι, τὸ γὰρ μετὰ ἔτρον ἐξω μόνον σφαχίτος, εἶτα βαπτισθέν ἐν τῷ αἵματι τῆς τελευτηκότος, καὶ ἐφ' ὕδατι ζῶντι, κατὰ τὸ ἴσον τῶν χιματέρων ἵσπον εἰς πτερῶν ἐρημον ἐξεπέμπετο. ἵσπεμφήεντι δὲ αὐτὸ ὁ τύπος ἡμῶν κἀντύτω δὴ πάλιν τὸ μέγα μυστήριον καὶ σέπλον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. ἡμῶν μὲν γὰρ ἀνῶθεν, τυτέστιν, ἐκ τῆς πατρὸς, καὶ ἐξ οὐρανῶν ὁ λόγος· ταύτησι καὶ μάλα εἰκότως πτερόδια φρενέζεται. κατὰπεφοίτηκε δὲ οἰκονομικῶς εἰς ὁμοίωσιν πτερῶν ἡμῶν, καὶ ἔλαβε δούλου μορφῶν· πτερῶν καὶ αἰῶθεν * ὅτι ἡμῶν. καὶ γὰρ ἐφασκεν ἐναργῶς, Ἰουδαίους προσελαλῶν * αἰῶθεν

Leuit. 14.

ANNO CHRISTI 431.

* κεκαθα-
ρησθέν

* αἰῶθεν

ANNO CHRISTI 431.

ὁμοίως ἐκ τῆς κείνου ἐστὶ, ἐγὼ ἐκ τῆς
 ἀνω εἰμί· ἐγὼ ἔκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου
 τούτου. καὶ πάλιν· οὐδεὶς ἀναβέβη-
 καν εἰς τὸ οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τῆς οὐ-
 ρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου.
 ὡς γὰρ ἔφωξεν ἄνω, καὶ σαρκὶ γέ-
 γονώς, ἦρξεν * τέλειος ἀνθρώπος,
 οὐ γῆιν ἢ ἁερὶ καὶ ἡμᾶς, ἀλλ'
 οὐρανίος τε καὶ ὑπερκόσμου, καὶ δο-
 νοεῖται θεός. πάλιν ὅτι ἰδεῖν ἐν τοῖς
 ὀρνίθιοις κατὰ καὶ ἐν τοῖς χιμῆροις,
 σαρκὶ μὲν παρόντα καὶ τὰς ρεφάς,
 μείναντα δὲ καὶ ἐπέκεινα τῆς παθεῖν·
 καὶ ἀποθνήσκοντα μὲν ἀνθρώπωνως,
 ζῶντα δὲ θεϊκῶς· ζῶν γὰρ ὁ λόγος
 ἦν. καὶ γὰρ ὁ πάνσοφος μαθητὴς
 θανάτου μὲν αὐτὸν ἔφη σαρκί,
 ζωοποιουμένου δὲ πνεύματι. πάλιν
 ὅτι καὶ ἐκ τοῦ παθεῖν θάνατον εἰς
 ἰδίαν φύσιν ἀμείβεται ὁ λόγος, ἀλλ'
 οὐκ οἰκαιοῦται τὸ πάθος τῆς ἐαυτοῦ
 σαρκός, ὡς ἦδη παρεῖπον. ἐβαπτίσθη
 γὰρ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἐν τῷ ἁματι
 τῆς τελευτηκότος, πεφουραμένον δὲ
 τῷ ἁματι, μονοουχὶ δὲ καὶ κοινωῆ-
 σαν τῆς πάθους, εἰς πλὴν ἔρημον ἔξε-
 πέμπετο. ἀναπεφοίτηκε γὰρ ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς ὁ μονοουχὴς τῆς θεοῦ * λό-
 γος μὲν τῆς ἐνωθείσης αὐτῷ σαρκός·
 καὶ ἔκγον ἦν ἐν οὐρανοῖς τὸ θεῖον.
 καπεπλήθητο γὰρ ἡ τῆς ἀγίων ἀγγέλων
 πληθὺς, ἐν εἰδὴ βλέπουσα τῷ κατὰ
 ἡμᾶς βασιλείᾳ τῆς δόξης, καὶ τῆς
 τῆς δυνάμεων κώρον. καὶ δὴ ἔφα-
 σκε· τίς ἐστὶ ὁ ἀραγγόμυθος ἔξ
 Ἐδῶμ, ἑστὶν ἐκ τῆς γῆς, ἐρύθημα
 ἰματίων ἐκ Βοσῶρ; ἐρμυλβίεται ὅτι τὸ
 Βοσῶρ σαρκὶς, ἢ τοῖς σιωχῆ, ἢ θλίψις.

Vos de deorsum estis, ego de su-
 pernis sum. [vos de mundo hoc
 estis,] ego non sum de hoc mun-
 do. Et iterum: Nemo ascendit
 in calum, nisi qui descendit de
 celo, filius hominis. Sicut enim
 paulo ante dixi, etiam postea-
 quam caro, hoc est, perfectus
 homo factus est, non terrenus
 erat, aut e pulvere sicut nos, sed
 cælestis ac supermundanus, qua-
 tenus animo cōcipitur vt Deus.
 Ceterum quod ante visum est
 in hircis, hoc ipsum & in passe-
 ribus ipsis obseruare licet, Ver-
 bum quidem passum esse
 secundum scripturas; sed ta-
 men quavis perpeffione maius
 extitisse: & humanitus quidem
 mortuum, diuinitus vero vi-
 uum permanfisse. Verbum nam-
 que vita erat. Quare & sapien-
 tissimus discipulus ille, carne
 quidem mortificatum dicit, vi-
 uificatum autem spiritu. Ve-
 rum enimvero licet Verbum
 secundum propriam naturam
 mortis expers permanferit; at
 suæ tamen carnis, vt iam dixi,
 passiones veluti proprias in se
 transtulit. Tingebatur enim
 passer viuus in sanguine occi-
 si: & sanguine quidem illius
 cruentatus, passionisque prope-
 modum particeps, in solitudi-
 nem dimittebatur. Ad cælum
 enim vnigenitum Dei Verbum
 vna cum carne sibi vnita abiit;
 eratque nouum hoc in cælis spe-
 ctaculum. Obstupuit enim san-
 ctorum angelorum multitudo,
 cum regem gloriæ, exercituum-
 que Dominum in forma huma-
 na cernerent. Aiebant enim:
 Quis iste est qui venit ex Edom, Isa. 63.

hoc est ex terra; & rubor vestimentorum eius ex Bosor? Bosor autem interpretatum significat carnem, vel angustiam & tribulationem.

ANNO CHRISTI 431.

μαθη-
 τος

* πῆς

* ὁμοίως

Zach. 13.

Deinde illud etiam percontantur: *Que sunt plaga iste in medio manuum tuarum?* Ille vero vicissim ad illos: *His percussus sum*, inquit, *in domo dilecti mei.*

Iohn. 20.

Quemadmodum enim Thomæ non absque singulari Dei dispensatione hæsitanti, post suam ex mortuis resurrectionem manus & in manibus clauorum figuras ostendit, iussitque etiam lateris vulnus palpare; ita & in cælis constitutus, sanctis angelis planum fecit, iure merito ex ipsorum amicitia prolapsum eiectūque esse dilectum Israel. Vnde & vestimentum sanguine rubricatum, & plagas in manibus ostendit: non quod illas abiicere non queat (ex mortuis enim excitatus corruptionem, & cetera omnia quæ ex illa erant, penitus exiit) sed vt, quemadmodum dixi, multiformis sapientia Dei, quam in Christo secundum æternum propositum exhibuit, per ecclesiam principatibus & potestatibus in supercælestibus dispensatorie nunc patefieret. Ita enim sacratissimus Paulus quibusdam scribit. Sicut ergo in duobus hircis manifeste delineatum est Christi mysterium, ita & in duobus quoque passeribus. Dicit autem fortasse quipiam: Quomodo vnum & eundem dicis esse Filium & Dominum Iesum Christum, cum duo hirci & duo passeres in medium adducti sint? Numquid lex per hoc clare ostendit duos omnino Filios & Christos esse? Et in hanc quoque impietatem aliqui iam prolapsi sunt, vt alium seorsim & per se Christum esse dicant & sentiant Verbum, quod ex Patre est; & alium rursus cum qui ex semine Dauid ortus est.

Ephes. 3.

εἶτα τὸ πρῶτον ἀποκρίσας ἀποκρίσας· ἢ αὐτῶν αἰ πληγαὶ ἀναμέσον τῶν χειρῶν τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς· ἅς ἐπλήρωσεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀγαπητοῦ μου. ὡς περὶ τῶν ἀπισήσαντων τῷ Θεῷ οἰκονομικῶτα τὰ λείδη καὶ μὴ πλεονεκταν δυνάστεων ἐδείκνυται τὰς χεῖρας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς τῶν ἡλίων τύποις, ἐκέλευσε δὲ Ἰησοῦ φῶν καὶ τὰς ἐν τῇ πλῆθει διατηρήσας, οὕτω καὶ ἐν οὐρανῷ γεγονώς πεπληροφόρηκε τὸν ἀγιὸς ἀγγέλους, ὅτι δικαίως τῆς πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητος ἐκτέλλεται, καὶ ἀπόλασεν ὁ ἡρασημῶν Ισραήλ. διὰ τὸ πεφυρμῶν ἄμα πρὸ ἀμφιον, καὶ τὰς ἐν χερσὶν ἐπεδείκνυται πληγὰς, ἐκ ἀποβλήτοις ἔχον αὐτῶν· ἐρημημῶν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀπεδύσαστο πλεονεκταν, καὶ σὺ αὐτῆ πάντα τὰ ἔξ αὐτῆς· ἀλλ' ἵνα, ὡς ἔφω, οἰκονομικῶς γνωρεθῆ νυν τῆς δευτερείας ἐ τῆς ἔξοισίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος Ἐφῆα τῆ θεοῦ, ἡ ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ καὶ πρὸς αὐτοὺς τῶν αἰώνων. γράφει γὰρ οὕτω ἡσὶν ὁ ἱερότατος Γαῦλος· ὡς περὶ οὗ ἐν τοῖς χιμῶν ἐγράφετο σαφῶς τὸ τῆ Χειρὸς μυστήριον, οὕτω ἐ ἐν τοῖς δυσὶν ὀρνιθίοις. ἀλλ' ἴσως τις ἐρεῖ· πῶς οὗ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸν φῆς εἶναι ἡσὶν καὶ κῆριον Ἰησοῦ Χριστὸν, καὶ τοὺς δυὸ χιμῶν ἀφενεωγμένων, ὀρνιθίων τε δυὸ; ἡ ἔλα που καταδείξειεν αὐτὸ ἐκ ἀσυμφαυῶς ὁ νόμος, ὡς δυὸ που πάντως εἰσὶν ἡσὶν καὶ Χριστοὶ; καὶ δυναθείας μὲν εἰς τὸ καταβιβάσασεν ἡσὶν ἡσὶν, ὡς οἶδαμ καὶ λέγειν, ἔσθον μὲν εἶναι Χριστὸν ἡσὶν καὶ ἐν θεοῦ πατρὸς λόγον, ἔσθον δὲ αὐτὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ.

ANNO
CHRISTI
431.

ANNO CHRISTI 431.

Ἰμεῖς δὲ Φαρισαῖοι ποῖς ὡς τῶν ἔχον
 ἕξ ἀμαθίας ὑπερηφόνων· ὡς ὁ θε-
 σπύσιος γράφει Παῦλος· ὅτι εἰς κύ-
 ριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ἐκοῦν
 εἰ δύο φασὶν υἱοὺς, δύο ποὺ πάντως εἶεν
 ἀὐτὸ κύριον, δύο δὲ ἓν πῆξ, ἑσῶντα
 δὲ καὶ βαπτίσματα. ψευδομυθῆσθ
 δὴ οὐκ ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λα-
 λουῦντα, κατὰ φησὶν αὐτός. ἀλλ' ἐκ
 ἐστὶ τῶντα· μὴ γίνωτο. ἐκοῦν εἰς κύ-
 ριος, ἓν μία πίστις, ἓν βάπτισμα. π-
 σεύομεν γὰρ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν, ἑσῶντα ἓν μονογενῆ τῷ θεῷ λό-
 γον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμέ-
 νον. διὰ τῆτο καὶ εἰς τὸ θεῶντον αὐτῷ
 βαπτίζομεθα. ἓ μόνον ἴσμεν αὐτὸν κύ-
 ριον ὡς θεόν, ἐκ ἀνα μέρους ἑδέντες ἀν-
 θρωπον, καὶ θεόν, ἀλλ' αὐτὸν, ὡς ἔφω,
 ἓ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἀνθρωπον γε-
 νέσθαι διαβεβαίουμενοι μὴ τῷ μείναι
 θεόν· ἀπρεπίος γὰρ ἓ ἀναλλοίωτος καὶ
 φύσιν ἔστιν. ἐπεὶ φραζέτωσαν ἓ δι
 ἐνληπίας, εἰ δύο φασὶν υἱοὺς, ἓνα μὲν
 ἰδικῶς ἓ ἐκ ἀσπέρματος τῷ Δαυίδ,
 ἔφρον δὲ αὐτὸ καὶ ἀνα μέρους ἓ ἐκ θεοῦ
 πατρὸς λόγον, ἀρ' ἐκ ἀμείνων καὶ φύ-
 σιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος τῷ ἐκ ἀσπέρ-
 ματος τῷ Δαυίδ ἓ ἀσυγκρίτοις δια-
 φοραῖς; ἓ γὰρ ἀνθρώπου φύσις, ὡς
 παρὸς γε πτωθεῖν καὶ ὑπερτάπην;
 ἀλλ' οἶμα καὶ οὐκ ἐκόντες ἐροδοῖν,
 ὡς ἀμείνων ἔστι κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ
 πατρὸς λόγος. εἶτα ἓ δράσομεν, ἑδὲν
 γμύροις ὁρῶντες οὐκ ἐπὶ οφθεῖς ὄντας
 ἀλλήλοις, ὁμοειδεῖς δὲ μᾶλλον, καὶ
 κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέροντας,
 κατὰ γε τὸ εἶναι ποδὶ ὅπρ' εἰσίν;

Nos vero his, qui ex inscitia id
 ita habere suspicantur, dicimus,
 apud diuinū Paulum scriptum
 extare, vnum esse Dominum, *Ephes. 4.*
 vnam fidem, vnum baptisma.
 Quapropter si duos Filios esse
 dixerint, duo etiam profus e-
 runt Domini, & duæ fides, &
 totidem baptismata. Mentietur
 is igitur, qui, vt ipsemet ait, Chri- *2. Cor. 13.*
 stum in se loquentem habebat.
 Sed absit vt horum aliquid sit.
 Vnus itaque est Dominus, vna
 fides, vnumque baptisma. Cre-
 dimus enim in vnum Domi-
 num Iesum Christum, hoc est,
 vnigenitum Dei Verbum, homi- *Rom. 6.*
 nem factum & incarnatum.
 Vnde & in eius quoque mortem
 baptizamur, & ipsum solū Do-
 minum, vt pote Deum, agno-
 scimus: non separantes a se inui-
 cem hominem & Deum; sed
 ipsum, vt dixi, Dei Patris Ver-
 bum, salua deitate (est enim se-
 cundum naturam suam immu-
 tabile & inalterabile) hominem
 factum confitentes. Etenim dic-
 cant nobis aduersarii, si duos
 Filios asserunt, vnum quidem
 seorsum, qui sit ex semine
 Dauid ortus; alterum rursus
 & separatim ipsum Verbum ex
 Deo Patre genitum; an non
 Dei Patris Verbum suapte na-
 tura incomparabilibus * excel-
 lentiis præstantius sit illo qui
 ex semine Dauid natus est?
 Quid enim est hominis natu-
 ra, si cum diuina & suprema
 illa natura comparetur? Arbi-
 tror autem, quod inuiti etiam
 dicturi sint, Verbum quod ex
 Deo Patre est secundum na-
 turam præstantius esse. Hoc autem posito, quid faciemus quod
 hircos videmus non diuersæ inter se naturæ esse, sed vnus eiusdem-
 que speciei potius, nec vlla re inter se differre, in eo quod hirci sunt?

* differen-
 tiis

Eadem utique ratio est & duorum passerum. Concedant ergo propter eandem hircorum vel passerum speciem, Deum Verbum nihil differre ab homine. Sed non concedent, ut ego puto, hanc doctrinam. Est enim plurimum omnino discriminis inter diuinitatem & humanitatem. Sunt igitur exempla secundum rationem quae ipsis conueniat, accipienda. Multum enim veris rebus inferiora sunt, & aliquam tantum partem eorum designant, quorum typi sunt. Legem autem umbram ac typum extitisse asserimus, & veluti quamdam picturam ad spectandum propositam aspicientibus res ipsas. Umbrae autem sunt prima in pictorum tabulis delineamenta: quibus si colorum flosculi acceperint, illustris picturae venustas mox exoritur. Oportebat itaque, ut lex per Moysen data cum Christi mysterium perspicue delineare vellet, non in vno hirco vel passere simul illum viuum & mortuum spectandum proponeret, ne scenica quaedam portenta proponi viderentur: sed illum eandem perpassum in vno admisit, eundemque viuentem ac dimissum ostendit in altero. Ut vero huius rei declarationem non excedere consentaneam rationem demonstrarem, arbitror aliam quoque imaginem iis, de quibus locutus sum hactenus, adiciendam esse. Scriptum est igitur in libro de origine mundi: *Et factum est post haec verba, tentauit Deus Abraham, & dixit ad eum: Abraham Abraham. At ille respondit:*

Hebr. 10.

Genes. 22.

ὁ αὐτὸς δὲ ἀνὴρ ἦν λόγος καὶ ἵππῳ
τοῖς δυὸν ὄρνιθις. ἐκοῦν συγχω-
ρεῖται διὰ τὸ τῶν χιμδῶν, ἢ γροῦ
ὄρνιθων ὁμοειδὲς, μηδὲν ἀνθρώπου
διαφέρειν (W) ποδὶ θεοῦ λόγον. ἀλλ'
ἐκ ἀνέξονται, κατὰ τὸ ἐγὼ ὡμαι,
τῶ ποιοῦδε λόγου· πλείον γὰρ ὅσον
τὸ μεταξὺ θεότητος τε καὶ ἀνθρώπου-
τητος. ἐφάρμυ δὲ οὐδὲ πῶς παρα-
δείγμασι κατὰ (W) αὐτοῖς πρέποντα
νοεῖται λόγον· ἠπάται γὰρ λίαν τῶν
ἀληθῶν, καὶ μερικῶς ἔδει ὅτι ποι-
εῖται τῶν σημασιολογῶν πλὴν ἐνδέξιν.
Φάρμυ δὲ, ὅτι οὐκ αὐτὸς ὁ νό-
μος ἴσως, καὶ οἷον ἡς γραφὴν ἄρα-
πεδεῖται πρὸς θεῶν τοῖς ὁμοῖσι τὰ
πρόσημα· αἱ δὲ οὐκ αὐτὴν γρα-
φόντων ἐν πᾶσι τέχνῃσι τὰ πρὸς
τῶν χαραγμάτων εἰσὶν· αἷς ἐπὶ ἐ-
πενεχθεῖν τῶν χρωμάτων τὰ ἀληθῆ,
τότε δὲ τότε τῆς γραφῆς ἀπαρῆ-
πται τὸ κάλλος. ἔδει δὲ οὐδὲν, (W)
διὰ Μωσέως νόμον κατὰ γράψαι σα-
φῶς ἐδέλοντα τὸ τῆς Χειροῦ μυστή-
ριον, οὐχ ἐν τῶν χιμδῶν, * ἦτοι * ἢ *
τῶν ὄρνιθων, δοθησὶν τε ὁμοῦ
καὶ ζῶντα κατὰ δεικνύειν αὐτὸν, ἵνα
μὴ περὶ τοῦτα οὐκ ἐπιβληθῆναι
εἶναι τὸ δρώμενον (W)· ἀλλ' ἐδέχετο μὲν
ὡς ἐν ἐνὶ παρόντι πλὴν σφαλῶν,
κατεδείκνυ δὲ (W) αὐτὸν ἐν ἐπέ-
ζῶντα τε καὶ ἀφιεμένον (W). Δοποῖναι
δὲ (W) ἵππῳ τῶνδε λόγον ἐκ ἐξω βαί-
νοντα τῆς εἰκότος οἰήσομαι δεῖν, καὶ
ἐπὶ αὐτῷ οἷς ἐφίλω * ἐπισφρήσας εἰ-
κόνα. γέγραπται ἴσως ἐν τῷ τῆς
κοσμοποιίας βιβλίῳ· Καὶ ἐξήνεπο
μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπέ-
εξε (W) Ἀβραάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ἀβραάμ Ἀβραάμ· ὁ δὲ εἶπεν·
ἰδοὺ

* ἐπιση-
ρῆσαι

ANNO
CHRISTI
431.

ιδου ἐγώ. καὶ εἶπε· λαβέ **Ⓞ** υἱὸν σου
Ⓞ ἀγαπητὸν, ὃν ἠγάπησας, **Ⓞ** Ἰσαάκ·
καὶ πορεύθη εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψη-
λῶν, καὶ ἀνέστηκε αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὄλο-
καύρωσιν ἐφ' ἐν τῇ ὄρει ὡν, ὡν ἀν-
θι δεῖξω. ἀνάσας δὲ ἑσπέρῃ, ἐπέσ-
αξε τὴν ὄνον αὐτοῦ· παρέλαβε ἃ μὴ
ἑαυτοῦ δύο παῖδας, καὶ Ἰσαάκ **Ⓞ** υἱὸν
αὐτοῦ, καὶ ξύλα εἰς ὄλοκαύρω-
σιν, ἀνάσας ἐπορεύθη· καὶ ἦλθεν εἰς
Ⓞ τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἀναβλέψας Ἀβρα-
ὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε **Ⓞ** τὸ πῶ-
μακροῦν, καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς
παῖσιν αὐτοῦ· καθίστατε αὐτῷ **Ⓞ** τῆς
ὄνου, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευ-
σόμεθα ἕως ὧδε, ἃ προσκυθήσαντες
ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔλαβε δὲ
τὰ ξύλα τῆς ὄλοκαύρωσεως, καὶ ἐπέ-
θηκεν Ἰσαάκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ
μὴ χεῖρας τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν·
καὶ ἐπορεύθησαν **Ⓞ** δύο ἅμα. καὶ
μὴ ἔπειρα· καὶ ἀκοδόμησεν Ἀβραὰμ
ἐκεῖσε θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ
ξύλα· καὶ συμποθίσας Ἰσαάκ **Ⓞ**
υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν εἰς τὸ θυ-
σιαστήριον ἐπ' αὐτῶν τῶν ξύλων· καὶ
ἔξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
λαβεῖν τὴν μάχαιραν τῆς σφάξαι **Ⓞ**
υἱὸν αὐτοῦ. ἀρ' οὐκ, εἶπε ὡς τῇ κατ'
ἡμᾶς ἐπεθύμησεν ἰδεῖν καταγεγραμ-
μένῳ ἐν βίβλῳ τῇ εἰς τὸν Ἀβραὰμ
ἰσραὴλ, πῶς αὐτὸν ἐχάρησεν ὁ
ζωγράφος; ἀρα ἐν ἐνὶ πάντεσιν δρών-
τα τὰ εἰρημῶνα, ἢ ἀνά μέρος καὶ ἐπε-
ροῖως, ἢ ἡρωῦ ἐπ' ὁμοειδῶς, πλεῖστα ἰδοῦ-
Ⓞ αὐτὸν; οἷόν τι Φημι, ποτὲ μὲν
ἐφίχθησαν τῇ ὄνῳ, συμπαράληφθέν-
τος τῆς παιδαρίου, καὶ ἐπορεύθησαν
οἰκιστῶν. ποτὲ δὲ αὐτὸν πάλιν ἀπομεινάσης τῆς ὄνου καὶ τοῖς οἰκέταις ὁμοῦ,

Concil. Tom. 6.

Ecce ego. Et dixit : Tolle filium
tuum dilectum quem dilexisti
Isaac, & vade in terram subli-
mem, atque ibi offeres eum in
holocaustum super unum mon-
tium, quem monstrauero tibi.
Surgens itaque mane, strauit a-
sinam suam; sumpsitque secum
duos famulos, & Isaac filium
suum. Cumque concidisset ligna in
holocaustum, surgens abiit ad lo-
cum, quem dixerat ei Deus, die
tertia. Et respiciens Abraham o-
culis suis, vidit locum a longe. di-
xitque Abraham ad pueros suos :
Sedete hic cum asina : ego autem
& puer transibimus usque illuc,
& cum adorauerimus, reuerte-
mur ad vos. Tulit autem ligna
holocausti, & imposuit super Isaac
filium suum. Sumpsit vero in ma-
nibus & ignem & gladium; &
perrexerunt ambo simul. Et post
alia : Et edificauit Abraham in
eo loco altare, & imposuit ligna.
Cumque alligasset Isaac filium
suum, posuit eum in altari super
struem lignorum. Et extendit A-
braham manum suam ut arripe-
ret gladium, ut immolaret filium
suum. Iam si quispiam ex nobis
hanc Abrahamæ historiam in ta-
bella quadam depictam cerne-
re velit, quo quæso modo pi-
ctor depingeret illum? Num-
quid simul delineabit facien-
tem ea omnia quæ iam dicta
sunt; an vero per partes aliter &
aliter, hoc est, alia & alia forma
eumdem sepe numero depinget?
Exempli causa : modo quidem
asina, puero assumpto, famulif-
que sequentibus, infidentem;
modo rursus; asina cum famu-
lis infra in campestribus relictis,

Y y

ligna Isaac imponentem, manibusque gladium & ignem gestantem: modo tandem eundem illum Abraham alia rursus figura adolescentulum supra lignorum struem ligantem, gladioque dexteram ad mactandum armantem? Atqui non erat alius atque alius Abraham, licet alia & alia effigie & schemate subinde spectetur; sed vbiq; idem, pictoris arte rerum vsibus vbiq; sese accommodante. Neque enim par erat, aut fieri poterat, vt omnia hæc quæ dicta sunt, simul obire ostenderetur. Erat itaque lex pictura quædam, ac rerum typis veritatem vtero gestans. Quamuis ergo vsus postulabat, vt duo hirci, ac duo itidem passeris ad exprimendum Christi mysterium inducerentur: vnus tamen in vtrisque Christus continebatur, hinc quidem vt passioni obstrictus, inde vero vt extra passionem constitutus: hinc rursus morti subiectus, inde vero morte superior, cælosque conscendens, veluti secundæ quædam humanitatis primitiæ ad incorruptionem instauratæ. Nam ipse nobis viam ad cælestia in nouauit, & cum tempus erit, illum sequemur. *Vado*, inquit, *parare vobis locum: & iterum veniam, & accipiam vos ad meipsum; vt vbi sum ego, & vos mecum sitis.* Et hanc veram spem habemus. Hactenus quidem quæ sciebam scripsi: pietatis vero tuæ fuerit, exactius scripta ista examinare; vt si quid melius inuenire contigerit, id & nobis, & ceteris quoque qui istic sunt, profit.

Ioan. 14.

καταφορπίσαντα μὲν τοῖς ξύλοις ὁ
 Ισαάκ, ἔχοντα δὲ μὲν χεῖρας ἢ μάχα-
 ρον καὶ τὸ πῦρ· καὶ μὲν ἔπεσθη
 ὁ αὐτὸν ἐν εἰδὴ πάλιν ἐπὶ τῶ συμπο-
 δίσαντα μὲν τὸ μειράκιον ἐπὶ τὰ ξύ-
 λα, ὀπλίσαντα δὲ τῇ μάχα, τὴν
 δεξιάν, ἵνα ἐπαγάγη τὴν σφαγῆν;
 ἀλλ' ἡμῶν οὐχ ἔστος κὶ ἔστος Αβραάμ,
 πλεισυχὸς τῆς γραφῆς ὁμοίωμα ἐ-
 στίως, ἀλλ' ὁ αὐτὸς πανταχοῦ, τῆς
 τῆς παραστάτων χρείαις συγκαθι-
 σαμῆνης αἰεὶ τῆς τῆς γραφῆς τέχνης.
 οὐ γὰρ ἡμῶν εἰκός, * ἡγοῦν τῆς ἐνδε-
 χυμῶν, ἐν ἐνὶ καλιδεῖν αὐτὸν πάν-
 τα δρώντα τὰ εἰρημῆα. γραφῆ τῆ-
 γαροῦ ὁ νόμος ἡμῶν, ἔτι ποῖ * παρα-
 στάτων, ὠδίνοντες τὴν ἀλήθειαν.
 ὡς κὰν * εἰ δύο χυμῶν ἀρεκό * εἰ
 μισὴν ἢ χρεία πρὸς ἀράδξιν ποδ
 κατὰ χεῖρὸν μυστηρίου, κὰν εἰ δυαὶ
 ὀρνιθῶν ἡμῶν, ἀλλ' εἰς ἡμῶν ἐν ἀμφοῖν,
 καὶ ὡς ἐν πάσι καὶ ἔξω πάσι,
 καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὲρ θάνατον,
 καὶ ἀθάνατων εἰς οὐρανοῖς, ἀπαρ-
 χὴ ἡς ὡσπερ δὲ τῆς ἀνδρα-
 πότητος ἀνανεώσεως εἰς ἀφθαρσίαν.
 αὐτὸς γὰρ ἡμῶν ἀνεκάνισε τὴν εἰς
 τὰ ἀνω τεῖλα, καὶ ἐβόμεθα κτ'
 καιροῖς αὐτῶν. * παρβόσομαι γὰρ, Φη-
 σὶ, ἐπιμαῖσαι τόπον ὑμῶν, καὶ πάλ-
 λιν ἐρχομαι, καὶ ἀγαλήφομαι ὑ-
 μάς μετ' ἐμαυτοῦ· ἵνα ὅπου εἰμὶ
 ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ ᾔτε. τῶ-
 τας ἐχρημῆ τῆς ἀληθείας ἐλπίδας.
 ἐγὼ μὲν οὐδ' ἀπὸ ἡδὴν γέγραφα,
 τῆς δὲ σῆς θεοσεβείας ὅστιν, ἀκε-
 βεσέρην τοῖς γεγραμμένοις ἐπενεγ-
 κῆν τὴν βόσαν. ἵνα ἐπὶ π τῆς
 ἀμεινόνων ἀρεθῶν συμβῆ, ἡμῶν
 τε καὶ ἑσῶν αὐτότι λαοῖς ὠφελῆ.

ANNO
CHRISTI
431.

* εἰ γὰρ

* παρα-
στάτ,

* εἰ

* παρβό-
σομαι

ANNO CHRISTI 431.

* καρίας

Χριστός γὰρ ὁ δόκω καλύπτων βα-
 θέα κὺ δόκω κρυφα, ἔ σὺ εἰσιν * καρ-
 διάις ἐπιείας· ἐν αὐτῷ γὰρ, κὺ πῶρ αὐτῶ
 πάντες εἰσιν ὁ θησαυροὶ τῆς θεφίας κὺ
 γνώσεως δόκω κρυφοί· δι' αὐτῶ τε καὶ
 σὺ αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δόξα καὶ
 κράτος σὺ ἀγίῳ πνύματι εἰς τῶν
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

Christus enim est qui & pro-
 funda & abscondita reuelat, & intelligentiam cordi inserit. In
 ipso namque & ab ipso omnes sunt thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi. Per ipsum & cum ipso sit Deo ac Patri & sancto Spiritui gloria & imperium in sæcula sæculorū. Amen.

ΥΠΟΜΝΗΣΤΙΚΟΝ

Εὐλογία πρεσβυτέρω, παραμύθρον-
 π ἐν Κωνσταντινουπόλει, πρὸς τῶ
 Σεχρεπισκόπου Κυρίλλου.

Κυρίλλος Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας
 Εὐλογία χαιρεῖν.

COMMONITORIVM

ab archiepiscopo Cyrillo ad Eulogium presbyterum Constantinopoli agentem missum.

Cyrillus episcopus Alexandrinus Eulogio salutem.

ΕΠΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ τινες τῆς ἐκδέσεως, ἧς πεποιύωται ὁ ἀνατολικοί, καὶ φασί· διὰ τὴ δύο φύσεως ὀνομαζόντων αὐτῶν ἡ ἐξέρετο, ἢ καὶ ἐπήνεσε ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας; ὁ δὲ τὰ Νεστορίου φρονουῶντες λέγουσι καὶ κείνον οὕτω φρονεῖν, συναρπάζοντες τῶν ἐκ εἰδότας τὸ ἀκριβές. χεῖρ δὲ πῶς μεμφορδύοις ἐκείνο λέγειν· ὅτι οὐ πάντα, ὅσα λέγουσιν ὁ ἀρετικοί, φθύγειν, καὶ παραπειῶσαι χεῖρ· πολλὰ γὰρ ὁμολογοῦσιν ὡς καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν. οἷον ὁ Ἀρειανοὶ ὅταν λέγωσι τῶ πατέρα, ὅτι δημιουργός ἐστι τῶ ὄλων καὶ κῶμος, μὴ διὰ τοῦτο φθύγῃ ἡμῶς ἀκόλουθῶ πάντας τὰς ὁμολογίας; οὕτω καὶ ὁ τῆς Νεστορίου· καὶ λέγει δύο φύσεως, πλὴν διαφορῶν σημαίνων τῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεοῦ λόγου· ἐτέρω γὰρ ἢ τοῦ λόγου φύσεως, καὶ ἐτέρω ἢ τῆς σαρκὸς. ἐκείνῳ τῶ ἐνωσιν ὁμολογεῖ μὴ ἡμῶν.

EXPOSITIONEM, quam C. XXXVII.

Orientalis fecerunt, reprehendunt nonnulli, ac dicunt: Quam ob rem episcopus Alexandrinus illos toleravit, ac laudavit etiam, cum duas naturas nominarent? Qui autem Nestorium sectantur, eadem & ipsum sentire contendunt; eaque ratione illos, qui minus accurate rem percipiunt, in suam sententiam abripiunt. Verum iis qui hoc nomine nos accusant, respondendum est, non omnia quæ hæretici dicunt, statim fugienda ac repudianda esse. Multa enim confitentur ex iis, quæ nos quoque asserimus. Exempli causa, cum Ariani Deum Patrem omnium conditorem ac dominum esse dicunt, num ideo consequens est, ut eiusmodi confessiones auersemur? Sic & de Nestorio quoque, licet duas naturas esse dicat, car-

nis & Verbi Dei differentiam significans, (est enim alia Verbi, alia carnis natura) attamen vnionem vna nobiscum non confitetur.